

Скарбниця народних казок

Козубенко Тамара Володимирівна, заступник директора з навчально-виховної роботи,
учитель зарубіжної літератури Смілянської спеціалізованої школи I-III ступенів №12
Смілянської міської ради Черкаської області

Модельна навчальна програма
«Зарубіжна література. 5–6 класи»
для закладів загальної середньої освіти
(автори Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В.,
Мацевко-Бекерська Л.В., Юлдашева Л.П., Рудніцька Н.П.,
Туряниця В. Г., Тихоненко С.О., Вітко М.І., Джангобекова Т.А.)

ВАРІАНТ 1

1. Латина – одна з найстаріших мов Європи. Завдяки розростанню Римської імперії вона стала панівною мовою Італії, потім – універсальною мовою для науки, освіти та мистецтва. Визнач, що означає слово «література» у перекладі з латини.

- А Побачене
- Б Прочитане
- В Написане

2. Українське народне прислів'я «Немає добра, коли між своїми ворожнеча» повчає, що в родині завжди має панувати злагода. Обери прислів'я такого ж змісту.

- А Сестра з сестрою як річка з водою
- Б У сім'ю, де лад, щастя дорогу не забуває
- В Людина без сім'ї – що дерево без плодів

3. Відомий англійський письменник Алан Мілн першу збірку казок «Вінні-Пух та всі-всі-всі» віддав до друку в 1968 році. Перші книги розійшлися тиражем у півмільйона, а популярність цікавої історії щороку зростала. Іграшки з прототипами героїв літературної казки зберігаються в Нью-Йоркській публічній бібліотеці, сам Вінні-Пух зображений навіть на поштових марках щонайменше 18 держав. Пригадай ознаки літературної казки та обери з-поміж запропонованих ту, яка відрізняє її від фольклорної.

- А Існує в різних варіантах в усній народній творчості
- Б Створена народом, відображає народні уявлення та ідеали
- В Існує в одному незмінному варіанті, якого до публікації не було в усній народній творчості

4. У казці “Пані Метелиця” відображено духовні та моральні цінності, ставлення народу до праці, пошана до старших,. Подібні особливості зустрічаються в сюжетах багатьох казок народів світу. Їх називають «мандрівними». У “Пані Метелиця” пасербиця й дочка мачухи долають один і той же шлях, але чинять по-різному, за що кожна дістає по заслугі. Визнач за цитатами з казки, про кого йде мова.

Героїня	Цитата
1 Пасербиця	А «Линув золотий дощ, і все золото приставало до неї»
	Б «Смола так пристала, що не відмилася»
2 Дочка мачухи	В «Другого дня почала лінуватися»
	Г «Дівчина підійшла до печі і лопатою повитягала весь хліб»

5. У народній казці відображено моральні цінності певного народу, його спосіб життя. Казкові персонажі схожі за характером, сюжети зазвичай присвячені боротьбі добра і зла, причому зло нещадно карається. Розглянь зображення та співвіднеси їх за ознакою «казка – народ».

1. Момотаро, або Хлопчик-Персик»	2. Пані Метелиця»	3. Івасик-Телесик»
А Україна	Б Японія	В Німеччина

6. У казковій історії «Як приборкати дракона» (американський повнометражний анімаційний фільм) головний герой Іккінг зміг потоваришувати з драконом Беззубиком, який став для нього справжнім помічником у боротьбі зі злом.

У більшості героїв казок є чудові «помічники»: чарівна паличка, меч-самобранець, килим-літак. У японській народній казці «Момотаро, або Хлопчик-Персик» природа наділяє героя надзвичайною силою в боротьбі зі злом. Поміркуй, хто з героїв світу природи допомагає Момотаро здолати чудовиськ.

- А Собака, фазан, мавпа
Б Ведмідь, фазан, собака
В Мавпа, фазан, лев

7. У мультиплікаційному фільмі «Крижане серце» Ельза має надзвичайні здібності – перетворювати на лід усе навколо. Її історія схожа на історію Снігової Королеви, героїні казки Г.К.Андерсена. Такі спільні риси сюжетів зустрічаються в багатьох казках народів світу. Співвіднеси твори за схожістю сюжетів.

1 «Фарбований шакал»	А «Бабина дочка і дідова дочка»
2 «Пані Метелиця»	Б «Котигорошко»
3 «Момотаро, або Хлопчик-Персик»	В «Лис Микита»

8. Прочитай ім'я казкового персонажа та впиши відповідь.

9. Усім відомо, що герої казок про тварин втілюють певні людські риси. Поснай тварин із рисами, які їх уособлюють.

1	2	3	4
			
А	Б	В	Г
підступність	боягузтво	пиха	працьовитість

10. Життя української родини ґрунтується на цінностях. Через колискову пісню, народну думу, легенду, притчу чи дитячу молитву за Україну входило в душу дитини й дорослого почуття патріотизму, любові до рідного краю. Це об'єднувало батьків, дітей, увесь рід...

Прочитай текст, розглянь фото, устав слова у відповідній граматичній формі. Виконавши завдання, довідаєшся ще про одну цінність свого народу!

10.1. Цей пам'ятник розташований у Ханау (Німеччина), ушановує братів _____, які є збирачами німецьких народних казок, фольклору. Герої їхніх творів: Бременські музиканти, Кіт у чоботях, Рапунцель, Попелюшка, пані Метелиця.

Упиши тільки прізвище.

10.2. Доповни українське народне прислів'я «_____ любов краще кам'яної стіни».

10.1.							
10.2.							

Відповідь упиши відповідно до норм правопису, кількість клітинок може не відповідати кількості букв у правильній відповіді.

ВАРІАНТ 2

1. Кого з героїв казок народів світу характеризує українське народне прислів'я «Людина з друзями – степ із квітами, а людина без друзів — жменя попелу»?

- А Попелюшку
- Б Момотаро
- В Пані Метелицю

2. Українські фольклористи підраховали, що існує близько пів мільйона народних пісень, у яких відображено побут, традиції та культуру багатьох поколінь. Цей вид творів, як і загадки, прислів'я та приказки, відносять до усної народної творчості, або фольклору. Визнач, що означає слово «фольклор» у перекладі з англійської мови.

- А Усні фантазії
- Б Народна мудрість
- В Давні легенди

3. У прислів'ї «Свого доправляйся, від роду не відмовляйся» йдеться про те, що завжди необхідно пам'ятати історію свого роду, своє коріння. Обери синонімічне за значенням прислів'я.

- А Як мати рідненька, то й сорочка біленька
- Б Людина без братів і сестер – самотнє дерево
- В Дерево тримається корінням, а людина – сім'єю

4. Розглянь малюнок, на якому зображено епізод з мультиплікаційного фільму «Попелюшка» (студія «Дісней», 1950 рік). Кожні сім–вісім років фільм допрацьовувався і виходив у прокат оновленим. Пригадай головні типи фольклорних казок і визнач, до якого типу належить ця казка.

- А Соціально-побутова
- Б Про тварин
- В Чарівна

5. Іван Франко, відомий український письменник, про цю історію розповідав: «Ся віршована казка, яку ви, дорогі браття, певно вже читали, над котрою дехто, може, тільки сміявся, а дехто, може, й глибше задумався, міркуючи, що в нас, між хрещеними людьми не одно таке діється, про яке тут у казці розказано, – се не моя видумка, а є така історія...». Головний персонаж збірки І. Франка «Коли ще звірі говорили» – Лис Микита, подібний образ є в багатьох казках різних народів світу.

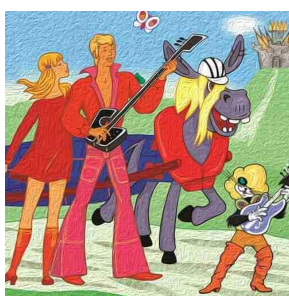
Пригадай ознаки народної казки та обери з-поміж запропонованих ту, яка відрізняє її від літературної.

- А Не має одного автора, бо створює їх народ
- Б Створена конкретним письменником
- В Існує в одному незмінному варіанті, якого до публікації не було в усній народній творчості.

6. Рис в Японії – це не тільки серце будь-якої страви, але й символ держави і душа нації. Пригадай японську народну казку «Момотаро, або Хлопчик-Персик» та визнач, як рис допоміг герою підкорити Острів Чудовиськ (правильних відповідей декілька).

А Виріс
Б Засіяв поле
В Нагодував звірів
Г Продав рис і отримав гроші
Д Зробив намисто з рису

7. Найвідомішими збирачами народних казок вважають Шарля Перро, братів Грімм, які не просто записували, а ще й піддавали літературній обробці фольклорні твори. Наприклад, історія всім відомої Попелюшки має понад тисячу втілень у казках різних народів світу, а тufелька її то з кришталю, то з золота, то з хутра. Розглянь зображення та співвіднеси їх за ознакою «казка – народ».

1.«Рукавичка»	2.«Бременські музиканти»	3.«Момотаро, або Хлопчик-Персик»
А Німецька народна казка	Б Японська народна казка	В Українська народна казка

8. Прочитай ім'я казкового персонажа та впиши відповідь.

9. Казки любляють не лише діти, а й дорослі, адже хто не любить зануритися у світ вигаданих подій та карколомних пригод? Подумай та «збери» прислів'я про казку, поєднавши його частини.

Початок		Кінцівка	
1	Добре діло робиться...	А	на крилах політав.

2	Казку прочитав...	Б	наче казка мовиться.
3	Казки маленькі...	В	а розуму в них багато.

10. Ще донедавна на вулицях Близького Сходу на базарному майдані з'являлась людина – маддах, тобто професійний оповідач, який розповідав натовпу вигадані історії про пригоди героїв, їхні подорожі та вчинки. Маддахи були не просто оповідачами: через свої розповіді вони несли духовні цінності в народ. У Німеччині своєрідними оповідачами народних казок стали брати Грімм. За мотивами їхніх казок створено безліч сучасних художніх фільмів. Розглянь зображення та виконай завдання.

Жанр: фентезі, сімейний Країна виробник: Норвегія, Литва Рік випуску: 2021	Жанр: фентезі, сімейний Країна виробник: Німеччина Рік випуску: 2009	Жанр: фентезі, сімейний Країна виробник: США Рік випуску: 2012

10.1. Згадай і допиши назву збірки, до якої входять зазначені казкові історії.

«Казки для _».

10.2. Допиши прислів'я: «Молодь багата мудрістю_____».

10.1.						і						
10.2.												

Відповідь упиши відповідно до норм правопису, кількість клітинок може не відповідати кількості букв у правильній відповіді.

ВІДПОВІДІ

№	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Вар. 1	В	Б	В	4.1. Б,В	1-Б,	А	1-В	Синдбад	1-В	10.1.Грімм

				4.2. А,Г	2-В, 3-А		2-А 3-Б		2-Г 3-Б 4-А	10.2.Братня
Вар. 2	Б	Б	В	В	А	А, В	1-В 2-А 3-Б	Пані Метелиц я	1-Б 2-А 3-В	10.1. дітей і родини. 10.2. батьків.